

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет української філології та журналістики
Кафедра української мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **Становлення публіцистичного стилю
української мови (на матеріалі буковинських
періодичних видань)**

Виконала:
студентка 2 року навчання освітнього
ступеня «магістр» групи FUkrb1-M18z
спеціальності 035 Філологія (Українська
мова і література)

Булей Мар'яна Василівна

Керівник:
Шеремета Н.П., кандидат філологічних
наук, доцент кафедри української мови

Рецензент:
Главацька О.І., кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови

Кам'янець-Подільський – 2019 рік

ЗМІСТ

БІБЛІОГРАФІЧНІ СКОРОЧЕННЯ	3
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1.	
ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ	
ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛЮ.....	11
1.1. Основні поняття і завдання стилістики	19
1.2. З історії вивчення публіцистики	21
Висновок до розділу	30
РОЗДІЛ 2.	
ВИТОКИ УКРАЇНСЬКОЇ ПУБЛІЦИСТИКИ НА БУКОВИНІ	32
2.1. Місце співанок-хронік у формуванні публіцистичного стилю	32
2.2. Ідейно-тематичний аналіз та лінгвальні особливості перших	
публіцистичних виступів	40
2.3. Публіцистичні виступи Ю.Федьковича.....	51
2.4. Становлення і розвиток української періодики на Буковині	58
2.4.1. Газети «Буковина» та її роль у розвитку публіцистичного стилю...61	
2.4.2. Газетна мова як жанрова система	63
2.5. Вплив письменників на стиль газети «Буковина»	74
Висновок до розділу	82
ВИСНОВКИ.....	84
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	86

БІБЛІОГРАФІЧНІ СКОРОЧЕННЯ*:

1. **Тексти публіцистичних виступів:**
- Б.** – Газета “Буковина” (1885–1918). Перше число вийшло 1 січня 1885 р. Спочатку виходила двічі на місяць; у 1892–1895 рр. як тижневик; від квітня 1895 р. – чотири рази на тиждень; з 1896 р. до 1898 р. – щоденно; 1898–1910 рр. – тричі на тиждень; у 1911–1912 рр. – не виходила; у 1913 і до вересня 1914 р. тричі на тиждень виходила під назвою “Нова Буковина”; у 1915–1917 рр. “Буковина” як тижневик друкувалася у Відні; за час української влади у листопаді 1918 р. виходила у Чернівцях щоденно. Румунська окупаційна влада 11 листопада 1918 р. закрила часопис.
- БК.** – “Буковинський календар”.
- Борба** – двотижневик “Борба” (1908-1914) спочатку виходив у Глибоці, від 1913 р. у Чернівцях.
- Вісти** – “Вісти з Січі” – неперіодичне видання “Союзу Січей на Буковині”.
- Жит.** – Маковей О. Житєпис Осипа-Юрія Гординського-Федьковича. – Львів, 1911. – 591 с.
- Календар РБ** – календар “Руської бесіди”.
- Л.** – “Ластівка” – під цією назвою протягом 1894 – 1896 р. виходив заснований 1885р. місячник “Бібліотека для молодези, селян і міщанства” в Чернівцях.
- Листи з України** – Листи з України Наддніпрянської П.Вартового (Б.Грінченка). Друковано в “Буковині” з рр. 1892-1893. – К., 1917 – 180 с.
- Листи на Україну** – Драгоманов М., Листи на Наддніпрянську Україну. – Київ.: Криниця. – 123 с.

* У тексті роботи посилання на бібліографічні скорочені назви видань подаються в дужках у такому порядку: газети – номер, число, рік; журнали – рік, номер, сторінка; щорічні календарі – рік, сторінка; окремі видання – сторінка; багатотомні видання – том і сторінка; «Листи» Б. Грінченка і М. Драгоманова: римськими цифрами – номер листа, арабськими – сторінка.

- МЖФ** – Матеріали до житєписи Осипа Гординського-Федьковича: З перводруків і автографів зібрав, упорядкував і пояснив О. Маковей. – Львів, 1910. – 653 с.
- НПБ** – Народні пісні Буковини у записах Ю.Федьковича: Упорядники О.Дей, О.Романець. – К.: Музична Україна, 1968 р. – 222 с.
- ПОЮФ** – Писання Осипа Юрія Федьковича. Перше повне і критичне видання. – Львів, 1902. – Т.1 – Х+ 806 с.
- РЛ** – “Родимый листок”.– одне з перших чернівецьких видань штучною мовою москвофільського спрямування (1879 – 1882).
- РР** – газета “Руська Рада” додаток з 1902 року до газети “Буковина”.
- РХ** – “Руська хата”. – Львів-Чернівці, 1877. – 218 с.
- СХ** – Співанки – хроніки: Упорядники О.І. Дей, С.І. Грица. – К., 1972. – 558 с.
- Укр.** – “Україна” чернівецький демократичний тижневик (1913-1914).
- ВрВ** – Bukowiner pedagogische Blätter – 1892. – 10.S – 156.

2. Довідкові та лексикографічні праці:

- ГРНП** – Галицько-руські народні приповідки: Зібрав, упорядкував і пояснив др. І.Франко. – Львів, 1905, 1908, 1910. – Т. 1 – 3.
- ЕСБЕ** – Энциклопедический словарь Ф.А. Брокгауза и И.А. Ефрона. – Петербург, 1890–1907.
- ЕУМ** – Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000.
- ЛТ** – Лесин В.М. Літературознавчі терміни: Довідник. – К.:Рад. шк.,1985. – 251с.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Одним із актуальних завдань сучасної лінгвістичної науки є пізнання історії становлення сучасної української літературної мови в усіх її функціональних різновидах. В українському мовознавстві маємо синтетичні праці з курсу історії української літературної мови І. Огієнка, М. Жовтобрюха, Ю. Шевельова, В. Русанівського та ін., у яких висвітлені окремі аспекти становлення функційних стилів сучасної української літературної мови. Вагомим етапом у цьому процесі дослідники вважають зародження публіцистичного стилю у другій половині XIX – на початку XX ст.

Вітчизняні мовознавці по-різному висвітлюють і аналізують основні джерела виникнення (І. Білодід, В. Русанівський, С. Єрмоленко та ін.), тенденції розвитку, особливості мови і стилю (А. Коваль, М. Жовтобрюх) української публіцистики. М. Жовтобрюх зазначає: «Наукове дослідження історії літературної мови в усій сукупності її стилів і жанрів обов'язково передбачає також і глибоке, всебічне вивчення мови періодичної преси на всіх етапах її існування» [33, с. 3]. У своїх монографіях він висвітлював питання розвитку мови української преси в дожовтневий період. Зокрема, визначив роль періодики в збагаченні й нормуванні української літературної мови – її лексичного складу, граматичної будови та орфографії, у створенні публіцистичного стилю. Однак говорити про вичерпність висвітлення багатьох аспектів цього питання ще передчасно. «На зламі двох століть українське публіцистичне слово прозвучало з особливою силою і залишило для наших сучасників неоціниму духовну спадщину, – підтримують думку М. Жовтобрюха сучасні фахівці, одночасно підкреслюючи нагальну потребу поглибленого, комплексного освоєння української публіцистичної спадщини, – яку ще довго будуть вивчати дослідники всіх профілів – від теорії публіцистики до історії, філософії, літературознавства та *лінгвістики*» [51, с. 13]. Коли ж йдеться про мову і стиль буковинської публіцистики кінця XIX – початку XX ст., то на цю тему досліджень майже немає.

Першу спробу осмислення процесу становлення української публіцистики зробив свого часу відомий український письменник, історик літератури, публіцист і педагог Осип Маковей, надрукувавши в «Літературно-науковому віснику» за 1896 рік статтю «П'ятьдесятьлітній ювілей руської публіцистики» [46], в якій з жалем та болем писав: «П'ятьдесять літ борби про мову! П'ятьдесять літ борби про правопись! Кільки праці і сил змарновано у нас на сю справу, котру вже Маркіян Шашкевич поставив 1837 року в Галичині так ясно. Як поглянути тепер з нагоди ювілею публіцистики на сю борбу, то аж сум збирає куди ми подівали свою енергію! Коли інші народи, порішивши свою справу національну так, як у нас її рішили І. Котляревський і М. Шашкевич, ішли дорогою поступу далше, у нас десятки літ, спершу з темноти і власної непорядности, а потім вже під впливом словянофілів-обрусителів, змарновано багато-багато праці і літ на боротьбу про питанє, як писати. А коли ми прийшли на думку, що писати, інші сусідні народи вже нас випередили в неоднім ... і ми тепер терпимо гіркі наслідки сеї боротьби, сих суперечок, котрими газети засівали 50 літ австрійську Русь» [46, с. 184]. Завершує О. Маковей статтю досить категорично: «Перші 50 літ нашої публіцистики можна сміло назвати літами пошесті на народну мову» [46, с. 190]. Загалом мовознавча стаття несподівано завершується висновком про значення буковинської публіцистики для розвитку української мови на Буковині.

Незважаючи на такі невтішні висновки О. Маковей в огляді «З життя і письменства» у цьому ж номері журналу виділив, однак, як новаторську за своїм змістом полеміку п'ятирічної давності на сторінках чернівецької «Буковини» між Б. Грінченком з його «Листами з України Наддніпрянської» та М. Драгомановим з «Листами на Наддніпрянську Україну». «Ті два письменники, – підкреслював він, – дивилися на відносини нашої літератури справедливійше і про вартість та будучину нашої літератури сказали далеко більше нового і основного... . Вони оглядали нашу літературну продукцію з

усіх боків і брали її як результат нашого життя» [45, с. 119]. О. Маковей одним із перших зрозумів значення полеміки між Б. Грінченком і М. Драгомановим як визначного явища української публіцистики кінця XIX століття, важливого моменту розвитку української літератури загалом.

Як вагоме явище не лише в літературному, а й у громадсько-політичному житті українського суспільства друкованої в «Буковині» листовної полеміки між Б.Грінченком і М.Драгомановим вважав за потрібне відзначити й І. Франко в написаній спеціально для відомого російського енциклопедичного видання І. Ефрона і Ф. Брокгауза статті «Южнорусская література», покликаючись, зокрема, на «Листи на Наддніпрянську Україну» М. Драгоманова як приклад «замечательного разбора разных спорных вопросов современной украинской жизни» [77, с. 321]. Сам І. Франко активно полемізував з публіцистами «Буковини». Статтею «Політики чи кар'єристи?» він гостро реагував на друкований в газеті протягом березня-квітня 1896 року публіцистичний виступ С. Смаль-Стоцького «Політика реальна» [79].

Грунтовну оцінку загальноукраїнського значення буковинської публіцистики кінця XIX – початку XX ст. дав академік ВУАН, відомий історик і критик літератури, публіцист С. Єфремов у своїй фундаментальній праці «Історія українського письменства» (1911 р.). Газету «Буковина» він оцінює як таку, що на своїх шпальтах «містила принципової ваги праці, які виходили поза межі локальних інтересів», серед цих праць на перше місце ставлячи дискусію між Б. Грінченком і М. Драгомановим [30, с. 532]. А те, що до 1894 р. «Буковина» мала цензурний дозвіл і на поширення в Росії, то вона, перейшовши через кордон, «поставила, – зауважує автор, – перед українцями питання громадсько-політичного характеру і примушувала переглянути теоретичне надбання і практичні здобутки українства» [30, с. 532].

Так було трактовано в літературі буковинську публіцистику кінця XIX – початку XX ст. Однак очевидно, що жоден із вищезгаданих авторів не розглядав її як джерело мовознавчих студій, не цікавився нею зі стилістичного

боку, не вивчав особливості становлення і розвиток публіцистичного стилю на Буковині і, відповідно, не аналізував стилеутворювальних компонентів публіцистичних статей, надрукованих на сторінках «Буковини» за період з 1885 по 1918 роки.

Л. Ткач у передмові до монографії «Українська мова на Буковині в кінці XIX – на початку XX ст. Частина I: Матеріали до словника» цілком слушно зауважує: «Уже давно настав час практичного засвоєння попереднього мовного досвіду в усій повноті його соціологічного і культурного контекстів», а «мовний досвід буковинської преси належить до таких явищ, які без будь-яких застережень мають самодостатню вартість для дослідника, оскільки цей досвід не був суто локальним, а виступав частиною загального» [73, с. 8].

Отже, актуальність дослідження зумовлена недостатньою кількістю в сучасній лінгвістиці праць, присвячених лінгвостилістичному аналізу публіцистики буковинської преси, її витоків в оригінальному жанрі карпатського фольклору – співанках-хроніках, а також як джерела вивчення історико-культурних чинників, що впливали на соціальний статус, функціональні сфери та ступінь внутрішнього розвитку української літературної мови на Буковині кінця XIX – початку XX ст., зокрема становлення публіцистичного стилю загальнонародної української літературної мови зазначеного періоду.

Мета роботи. З'ясувати роль буковинської преси у процесі розвитку нової української літературної мови, усіх її функційних різновидів; встановити особливості процесу становлення публіцистичного стилю української літературної мови на прикладі Буковини кінця XIX – початку XX ст.

Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

1. Виявити своєрідність джерел буковинської публіцистики і їх вплив на подальший розвиток стилю; здійснити ідейно-тематичний та мовностилістичний аналіз найхарактерніших з публіцистичних виступів преси.

2. Висвітлити процес становлення і розвитку української періодичної преси на Буковині та провідну роль у ньому газети «Буковина».

3. З'ясувати особливості формування і функціонування публіцистичного стилю у пресі Буковини досліджуваного періоду.

Об'єкт дослідження – українська преси Буковини кінця XIX – початку XX ст.

Предметом дослідження є стилеутворювальні компоненти публіцистичного стилю української преси на Буковині у кінці XIX – на початку XX ст.

Хронологічні рамки дослідження: за вихідний рубіж узято 1885 рік – рік виходу першої україномовної газети «Буковина», редагованої Юрієм Федьковичем. Саме в означений період зароджується буковинська літературна публіцистика.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань застосовано якісний описовий метод з елементами порівняльно-історичного.

Джерельною базою роботи є газетні та журнальні статті буковинської періодики досліджуваного періоду, які зберігаються у фондах наукових бібліотек Чернівецького університету, зокрема на сайті.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що здійснено одну з перших спроб визначення самобутності процесу становлення буковинської публіцистики на основі використання традицій своєрідного жанру карпатського фольклору, характерною ознакою якого є наявність “справжньої народної публіцистики” – співанок-хронік, або новин; з'ясовано підстави для твердження про загальноукраїнське значення буковинської преси у розвитку загальнонародної української літературної мови, яке доводиться за результатами дослідження стану української літературної мови кінця XIX – початку XX ст. на Буковині, особливостей розвитку громадсько-політичного, культурного та економічного життя краю.

Теоретичне та практичне значення. Результати дослідження можуть бути застосовані у синтетичних працях з історії української літературної мови, при поглибленому вивченні історії функціонування української літературної мови на Буковині в кінці ХІХ – на початку ХХ ст., , а також для з'ясування додаткових, нових відомостей про характерні процеси становлення й ознаки публіцистичного стилю. Зібраний матеріал і теоретичні міркування можна використати у вузівській практиці при розробці відповідних курсів і спецкурсів з історії української літературної мови та стилістики.

Апробація результатів дослідження. Основні положення роботи обговорювалися на засіданнях кафедри української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. З теми дипломної роботи магістра підготовлено науковий виступ “Співанка-хроніка як засіб інформації та агітації (на матеріалі періодики)” на наукову конференцію студентів та магістрантів за підсумками НДР у 2017-2018 навчальному році. Основні положення роботи апробовано на Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів та молодих учених «Дискурс у колі антропоцентричних наук: загальнолінгвістичні та прикладні аспекти» (28 березня 2019 р., м. Миколаїв)

Обсяг і структура роботи. Робота складається із вступу, двох основних розділів, висновків та списку використаних джерел, що налічує 88 позицій. Загальний обсяг роботи – 92 сторінки.

ВИСНОВКИ

Мова газети – поняття багатогранне, оскільки на шпальтах газети представлені всі стилі літературної мови: інформаційна хроніка витримана в діловому стилі; урядові постанови, резолюції, дипломатичні документи – в офіційно-діловому; численні статті та економічні аналізи відповідають науковому стилю; у фейлетонах та нарисах поєднуються художній та розмовний стиль. Реалізуючи такі різноаспектні функції, як повідомлення і вплив, мова газети не може обмежитися рамками одного якогось стилю. Мова газетної публіцистики має свої власні принципи відбору і використання мовних засобів, покликаних привертати увагу читача.

Активне формування публіцистичного стилю української літературної мови на Буковині припадає на кінець XIX століття. Первісними витокami буковинської публіцистики вважаємо своєрідний жанр гуцульського фольклору – співанки-хроніки. З-поміж інших творів усної народної творчості вони вирізняються безпосереднім зверненням до аудиторії, реалістичним змістом, злободенною тематикою, використанням не тільки фольклорних мовних засобів, а й суспільно-політичної лексики, яка мові фольклору не притаманна.

Перші види такого літературного публіцистичного жанру, як передмова, з'явилися українською мовою в альманасі «Руська Хата» (1877). Гостропубліцистичний характер мав розділ «Просвіта на Буковині» «Історії літератури руської» Омеляна Огоновського (1833–1894). Вони визначались суспільно-політичною лексикою та засобами синтаксичної виразності. Велика заслуга у творенні публіцистичного стилю на Буковині належить, насамперед, видатним діячам культури краю – С. Воробкевичу та Ю. Федьковичу. Їх публіцистичні виступи розкрили і примножили стилістичні ресурси української літературної мови, зокрема, її можливості в розвитку публіцистичного різновиду.

Активне становлення публіцистичного стилю почалося тільки з появою україномовної періодичної преси. Визначальну роль у цьому процесі відіграла газета «Буковина», редагована Ю.Федьковичем, публіцистичний хист якого засвідчують, насамперед, його поетичні твори і листування. Важливим етапом у формуванні української публіцистики, її мовностильового аспекту стала полеміка між Б. Грінченком і М. Драгомановим, у тому числі і щодо шляхів розвитку української літературної мови. Основною підставою, яка зумовила публікацію матеріалів полеміки на сторінках газети «Буковина», була найбільш наближена до тогочасних загальноукраїнських норм її мовна практика. Таким чином, в умовах тогочасної східноукраїнської негачії українського публіцистичного слова, галицького вузьколокального мовного «егоїзму», буковинська преса кінця XIX – початку XX ст. стала осередком формування публіцистичного стилю.

Мова публіцистики Буковини досліджуваного періоду створювалась за найкращими зразками європейської публіцистики того часу. Вона була густо пересипана емоційно-експресивними елементами викладу, що зумовлювалося постійним пошуком засобів вираження експресії, оптимальних засобів впливу. Мова буковинської публіцистики була в основному літературною, хоч вплив місцевих говірок, звичайно, позначився. Особливість і краса української мови на Буковині і полягає у взаємозв'язку загальнонародного, літературного і вузьколокального, діалектного у лексиці й фразеології. Такий взаємозв'язок на межі двох рівнів мови сприяв збагаченню загальнонародної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балли Ш. Французская стилистика. – М.: Изд-во иностр. лит., 1961. – 394 с.
2. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства: Історія вивчення української мови. – К.: Вища школа, 1991. – 232 с.
3. Білодід І. К. Києво-могилянська академія в історії східнослов'янських літературних мов: Нариси з історії української літературної мови. –К.: Наук. думка, 1979. – 199с.
4. Білодід І.К. Питання розвитку мови радянської художньої прози. – К.:Вид-во АН УРСР, 1955. – 328с.
5. Білодід І.К. Сучасна українська літературна мова. В 5-ти кн. - К., 1973.- Кн.5: Стилїстика. - 588 с.
6. Білодід І.К., Ващенко В.С. Фольклорний компонент основи художньо-естетичних засобів мови // Про культуру мови. – К.: Наук. думка, 1964. – С.176-188.
7. Білодід І.К. Вчення М.В. Ломоносова про три стилі і його значення в історії російської і української літературних мов. – К., 1961. – 36 с.
8. Білодід І.К. та інші. Співвідношення стилів української літературної мови в порівнянні з іншими східнослов'янськими в період творення літературних мов. – К.: Вид-во Акад. Наук УРСР, 1963. – 40 с.
9. Будагов Р.А. Борьба идей и направлений в языкознании нашего времени. – М: Наука, 1978. – 248 с.
10. Будагов Р.А. Литературные языки и языковые стили. - М.: Высш. шк., 1967. – 376 с.
11. Взаємодія художнього і публіцистичного стилів укр. мови. – К.: Наук. думка, 1990. – 214 с.
12. Виноградов В.В. Избранные труды. Поэтика русской литературы. М.: Наука, 1976. – 512 с.
13. Виноградов В.В. Итоги обсуждения вопросов стилистики // – Вопросы языкознания. - 1955. - №1. - С. 73.

14. Виноградов В.В. Наука о языке художественной литературы и ее задачи (На мат-ле рус. лит.). – М., 1958. – 51 с.
15. Виноградов В.В. О языке художественной литературы. –М.: Гослитиздат, 1959. - 654 с.
16. Виноградов В.В. Проблемы русской стилистики. – М.: Высш. школа, 1981. – 320 с.
17. Виноградов В.В. Стилистика. Теория поэтической речи. Поэтика. – М.: Изд-во Акад. наук СССР, 1963. – 255с.
18. Винокур Г.О. Избранные работы по русскому языку. – М.: Учпедгиз, 1959. – 492 с.
19. Винокур Г.О. Филологические исследования. Лингвистика и поэтика. – 1990. - 452 с.
20. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981. – 139 с.
21. Дей О.І. Співанки-хроніки як жанр народної поезії // Розквіт економіки і культури Радянської Буковини. – Львів.: Вид-во ЛДУ, 1969. – С. 101 – 106.
22. Драгоманов М.П. Літературно-публіцистичні праці у двох томах. – К.: Наукова думка, 1970. – Т.1. – 482 с.
23. Драгоманов М. Літературно-публіцистичні праці: У 2 т. – К.: Наукова думка, 1979. – Т.2. - 531 с.
24. Ефимов А.И. О языке художественных произведений. – М.: Учпедгиз, 1954. – 288 с.
25. Ефимов А.И. Об изучении языка художественных произведений. – Минск, 1953.- 190с.
26. Ефимов А.И. Стилистика художественной речи. – М.,1961. – 519 с.
27. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності (Стилістика та культура мови) / Інститут укр. мови НАН України, Укр. науково-виробн. центр “Рідна мова”. – К.: Довіра, 1999. – 431 с.

28. Єрмоленко С.Я. Стилістика сучасної української літературної мови в контексті слов'янських стилістик // Мовознавство. - №2-3. - 1998. – С.25 - 36.
29. Єрмоленко С.Я. Фольклор і літературна мова. – К.: Наук. думка, 1987.– 247 с.
30. Єфремов С. Історія українського письменства. - К.: Femina,1995. - 686 с.
31. Жанри і стилі в історії української мови / Відп. ред. С.Я. Єрмоленко. - К.: Наукова думка, 1989. – 288 с.
32. Животко Аркадій. Історія української преси: Навчальний посібник для студентів факультетів журналістики вищих закладів. – К.: Наша культура і наука, 1999. – 960 с.
33. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (до середини 90-х років ХІХ століття). – К. : Вид-во АН УРСР, 1963. – 412 с.
34. Жовтобрюх М.А. Мова української періодичної преси (кінець ХІХ – початок ХХ століття). – К. : Наукова думка, 1970. –300 с.
35. Зелінська А.В. Українська наукова періодика кінця ХІХ – початку ХХ століття як джерело формування сучасної науки // Українська періодика: історія і сучасність: Доповіді та повідомлення ІІ Всеукраїнської науково-теоретичної конференції (21-22 грудня 1994 р). - Львів-Житомир, 1994. – С.16-20.
36. Історія української преси. ХХ століття. Хрестоматія. – К.: Наша культура і наука, 2001. – 352 с.
37. Коваль А.П. Мовні засоби української прогресивної публіцистики кінця ХІХ – поч. ХХ ст.: Дис...канд.філол.наук. – К., 1954. – 330 с.
38. Кожина М.М. До основ функціональної стилістики // Теоретичні проблеми лінгвістичної стилістики. – К.: Наук. думка, 1972. - С.21 - 32.
39. Кожина М.Н. К основаниям функциональной стилистики. – Пермь, 1968. – 251 с.

40. Кожина М.Н. Проблемы специфики и системы функциональных стилей. – М.: Наука, 1970. – С.3-13.
41. Кожина М.Н. Стилистика и некоторые ее категории: К постановке вопроса. – Пермь, 1961. – 23 с.
42. Колесса Ф.М. Українська народна пісня в найновішій фазі свого розвитку // Колесса Ф.М. Фольклористичні праці. – К.: Наукова думка, 1970.
43. Костомаров В.Г. Русский язык на газетной полосе. М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1971. – 267 с.
44. Лановик М., Лановик З. Українська народна словесність. – Львів: Літопис. – 2000. – 614 с.
45. Маковой О. З життя і письменства // ЛНВ. – 1898. – Т.2. – С.111-126 другої пагінації.
46. Маковой О. П'ятидесятилітній ювілей руської публіцистики // Літературно-Науковий Вісник. – 1896. – Т.2. – С.181-191.
47. Мамалыга А.И. Закономерности системно-структурной организации публицистического текста: Автореф. дис... д-ра филол. наук 10.02.01 / КГУ им.Т.Г. Шевченко – К, 1987. – 35с.
48. Мамалыга А.И. Структура газетного текста. – К.: Вища школа, 1983. – 137 с.
49. Мова і час. Розвиток функціональних стилів сучасної української літературної мови. – К.: Наук.думка, 1977. – 237 с.
50. Мова сучасної масово-політичної інформації. – К.: Наук. думка, 1979.– 250 с.
51. Мукомела О. Публіцистика: Утвердження української ідеї // Історія української преси: ХХ століття. Хрестоматія. – К.: Наша культура і наука, 2001. – С.7-17.
52. Муромцева О.Г. Розвиток лексики української літературної мови в другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. – Харків: Вища школа, 1985. – 152 с.

53. Непийвода Н.Ф. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект). – К.:ТОВ “Міжнар. фін. агенція”, 1997. – 303с.
54. Панфилов А.К. История становления публицистического стиля современного русского литературного языка. Автореф. дис... д-ра філол. наук 10.02.01 МГУ. – М., 1974. – 42 с.
55. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. – К.: Наук.думка, 1976. – 287 с.
56. Погрібний А.Г. Борис Грінченко: Нарис життя і творчості. – К.: Дніпро, 1988. – 269 с.
57. Потебня А.А. Теоретическая поэтика / Сост. А.Б. Муратов. – М.: Высш. шк. – 1990. – 342 с
58. Потебня А.А. Из записок по теории словесности. – Харьков, 1905.
59. Потебня А.А. Эстетика и поэтика. – М.: Искусство, 1976. – 614 с.
60. Різун В.В. та ін. Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту / Різун В.В., Мамалига А.І., Феллер М.Д. – К.: РВЦ “Київський ун-т”, 1998. – 335 с.
61. Романець О.С. Коментар до перекладу статті Ю. Федьковича «Щоб не було пізно» // Ластівка. - 1994. - №4. - С.40-42.
62. Романюк М.М. Українська преса Північної Буковини (1870-1948 рр.). – Львів, 1998. – 200 с.
63. Романюк М.М., Галушко М.В. Українські часописи Північної Буковини (1870-1940 рр.). Іст.-бібліографічне дослідження. – Львів, Фенікс, 1999. – 428 с.
64. Романюк Мирослав. Українська преса Північної Буковини як джерело вивчення суспільно-політичного життя краю (1870-1940 рр.). – Львів, Фенікс, 2000. – 586 с.
65. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К.: АртЕк, 2001. –392 с.

66. Сердобинцев и др. Лингвистический анализ текста: Учебное пособие - Саратов, 1980. – 80 с.
67. Синельникова Л.Н. Расширение пространства стилистической нормы как фактор её изменения. // Вісн. луган. держ пед. ін-ту ім. Т. Шевченка. – 1997. - № 2. – С. 57 – 60.
68. Смаль-Стоцький С. Буковинська Русь: Культурно-історичний образок// Зелена Буковина. – 1996. - № 3 – 4. – 1997. - № 1. – С.57 – 160.
69. Стилистика русского языка: Жанрово-коммуникативный аспект стилистики текста / Виноградова В.Н., Винокур Т.Г., Еремина Л.И. и др./; Отв. ред. Кожин А.Н.; АН СССР, Ин-т рус.яз. – М.: Наука, 1987. – 236 с.
70. Стель і час. Хрестоматія. – К.: Наук.думка, 1983. – 249 с.
71. Тарновецька Л.О.,Клим І. Мова української реклами кінця ХІХ століття(за матеріалами газети «Буковина»)// Українська мова на Буковині. Матеріали Всеукраїнської конференції, присвяченої 160-річчю від дня народження Ю.Федьковича (13-15жовтня 1994р.),- Чернівці. Рута,1994. – С.99 – 102.
72. Теоретичні проблеми лінгвістичної стилістики. – К.: Наук.думка, 1972.
73. Ткач Л.О. Українська літературна мова на Буковині в кінці ХІХ – на початку ХХ ст.–Ч.1. Матеріали до словника. - Чернівці: Рута, 2000. – 407 с.
74. Українка Леся. Твори. – К.:Держлітвидав,1954. – Т.4. – С. 339.
75. УЛЕ. - К.: УЕ, 1990. - Т.2
76. УЛЕ. - К.: УЕ, 1995. - Т.3
77. Франко И. Южнорусская литература // Энциклопедический словарь: Издатели Ф.А.Брокгауз и И.А.Ефрон. – СПб, 1904. – Т.41. – С.300-326.
78. Франко І. Листи:1886 – 1894 //Зібр.творів: у 50 т.- Т.49. - 810 с.
79. Франко І. Реалісти чи кар'єристи // Життє і слово. – 1896. – Т.5. – С.74-82.
80. Чапленко
81. Чередниченко І.Г. Нариси з загальної стилістики сучасної української мови. – К.: Радянська школа, 1962. – 144 с.

82. Шевельов Ю.В. Традиція і новаторство в лексиці і стилістиці І.П.Котляревського. - Чернівці: Рута, 1998. – 78 с.
83. Шмелев Д.Н. Русский язык в его функциональных разновидностях. – М.: Наука, 1977. – 166 с.
84. Шухевич В. Гуцульщина: Вид.2. Верховина. – 1999. – Ч.3. –С.195 – 250.Репринтне видання.
85. Юрійчук М.І. Забута пересторога. - «Буковинський журнал». - 1994. - № 3-4. - С. 124-130.
86. Prague school reader in linguistics. – Bloomington, 1964. – 263 p.
87. Stylistyka: Styl i gatunek. –Стиль и жанр. – Opole: Uniwersytet Opolski.Instytyt filologii Polskiej. 1999., - 392 с.
88. Urabie Jheorhie/balada populară română//București: Editura Academiei, 1966. – P.295 – 299.